



Vlnr: Fahid Minhas (VVD), Laura Bromet (GL), Reinier van den Berg (gespreksleider), Jelle Hannema (Vitens) en Rob van Dongen (Brabant Water).

Toekomst van ons drinkwater

Op woensdag 2 februari 2022 organiseerde Vewin in de Rode Olifant aan het Haagse Malieveld een online talkshow over de toekomst van ons drinkwater. Aan de hand van drie thema's spraken Tweede Kamerleden en vertegenwoordigers van de drinkwatersector over de uitdagingen waar de drinkwaterbedrijven in de praktijk tegenaan lopen, over het kabinetsbeleid op deze gebieden en over noodzakelijke acties. Dit gebeurde aan de hand van drie thema's: waterkwaliteit, waterkwantiteit en 'Toekomst van ons drinkwater'.

Waterkwaliteit: 'KRW-doelen móéten worden gehaald'

In de eerste gespreksronde vroeg tafelvoorzitter Reinier van den Berg gespreksdeelnemers Tjeerd de Groot (D66), Eva van Esch (PvdD), Leo Hendriks (WMD) en Wim Drossaert (Dunea) te reageren op de stelling:

'Waterkwaliteit moet hoger op de agenda; als we niet oppassen, is dit over een paar jaar het nieuwe stikstofprobleem.'

De Groot: 'Waterkwaliteit moet inderdaad véél hoger op de agenda, de vrijblijvendheid is weg nu. We moeten voorkomen dat het niet halen van de KRW-doelen in 2027 eenzelfde soort gevolg gaat krijgen als het stikstofprobleem: het hele land op slot. Mede daarom is water in het regeerakkoord benoemd als belangrijk aandachtspunt, naast natuur en stikstof.'

Op de vraag of de KRW-doelen in 2027 gehaald kunnen worden met alleen het maken van afspraken, reageerde Van Esch: 'Dat zou voldoende moeten zijn, maar in het verleden zagen we natuurlijk dat er al snel werd gezegd: 'We gaan het toch niet halen, laten we de doelen maar alvast bijstellen'. De PvdD hoopt dat het de regering nu menens is, maar we moeten het eerst zien. Wij willen de doelen per se halen. Niet uit angst voor het 'op slot gaan' van het land, maar vanuit het belang voor goede natuur en schoon water, dat is de kern.'

De Groot: 'Het probleem is groot en groeit nog steeds. Er is te lang te weinig aandacht voor het belang van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater geweest. Ik hoop dat dat nu verandert.'



Wim Drossaert (Dunea).

DROSSAERT: 'TRANSPARANTIE
OVER LOZINGSVERGUNNINGEN
MOET GROTER'

De drinkwaterbedrijven moeten een steeds grotere inspanning leveren om het water te zuiveren: wie betaalt dat?

Drossaert: 'Wij en andere drinkwaterbedrijven moeten inderdaad steeds meer investeren in nieuwe zuiveringen en technieken. Het zou mooi zijn als de vervuiler betaalt, maar in de praktijk zijn wij dat, en daarmee de watergebruiker. Dunea maakt drinkwater van Maaswater, maar wij weten vaak niet wat er allemaal in die rivier wordt geloosd. Dat is bizar, want in Nederland en België zijn 7 miljoen mensen afhankelijk van Maaswater voor hun drinkwater. Ik pleit dus voor transparantie over de lozingsvergunningen die worden afgegeven aan bedrijven.'



Leo Hendriks (WMD).

HENDRIKS: 'NÚ MAATREGELEN
NEMEN VOOR DE WATER-
KWALITEIT OVER 30, 40 JAAR'

Hendriks: 'WMD heeft inmiddels 10 miljoen euro geïnvesteerd in een extra zuivering om bentazon uit ons grondwater te zuiveren op onze productielocatie Noordbargeres. Die installatie is nog niet eens klaar en we detecteren alweer een nieuwe vervuulende stof, EDTA, die met de bestaande zuiveringstechnieken niet kan worden verwijderd. Dat betekent voor ons dus wéér een nieuwe investering... Het is nu echt zaak maatregelen te nemen voor de waterkwaliteit over 30, 40 jaar!'



De Groot: 'De bronnen voor drinkwater moeten schoner, daarom heeft D66 een voorstel gedaan om de landbouw te verduurzamen: minder chemie, meer biologie.'

Van Esch: 'Zowel industrie als landbouw heeft wat ons betreft veel te veel ruimte. Chemelot in Limburg mag jaarlijks 14 ton microplastics in de Maas lozen. En een paar kilometer stroomafwaarts mogen de drinkwaterbedrijven die er dan weer uit zuiveren om drinkwater te produceren... Zo'n lozing moet je echt verbieden!'



Tjeerd de Groot (D66).

DE GROOT: 'MINDER VRIJBLIJVENDHEID IN NATUUR- EN WATERBELEID'

De Groot: 'We zien – ook bij het natuurbeleid – te veel vrijblijvendheid door de decentralisering. Wij pleiten voor meer centrale sturing en dat gaat in het nieuwe regeerakkoord aangepakt worden. De Omgevingswet biedt voldoende handvatten om de KRW-doelen te behalen, door resultaatsverplichtingen mee te geven aan de provincies, via de gebiedsplannen en het Nationaal Programma Landelijk Gebied.'



Fahid Minhas (VVD).



Eva van Esch (PvdD).

VAN ESCH: 'NEEM DE VERANTWOORDELIJKHEID VANUIT DE LANDELIJKE POLITIEK!'

Waterkwantiteit: 'Nu investeren en water leidend maken – voor generaties na ons'

In de tweede gespreksronde wisselden Fahid Minhas (VVD), Laura Bromet (GroenLinks), Jelle Hannema (Vitens) en Rob van Dongen (Brabant Water) onder andere van gedachten over de stelling:

'Bij de voorwaarden van de nieuwe coalitie voor de grote nieuwbouwopgaven – publieke voorzieningen, (OV-)infrastructuur en natuurbescherming – hoort óók de verzekering van de openbare drinkwatervoorziening.'

Bromet: 'Dit vind ik echt een 'no-brainer': natuurlijk moet water worden meegewogen bij alle beslissingen op het gebied van ruimtelijke ordening en nieuwbouw. Maar gebeurt het ook in de praktijk? Ik denk van niet. Wij Nederlanders nemen voldoende water als te vanzelfsprekend. We zijn erg goed in het snel afvoeren van water, maar door de klimaatverandering wordt zoet water steeds schaarser en zullen we er zuiniger mee moeten omgaan.'

MINHAS: 'VOLDOENDE RUIJMTE RESERVEREN VOOR WATER'

Minhas: 'Het is onze taak om ervoor te zorgen dat iedereen in Nederland kan beschikken over voldoende schoon water. Maar we vinden water inderdaad iets te vanzelfsprekend. Door de klimaatverandering en de daardoor essentiële energietransitie zie je het belang van water toenemen. En ook het besef dat we er voldoende ruimte voor moeten inruimen, bijvoorbeeld in samenhang met locaties voor geothermie.'

Van Dongen: 'Zoet water wordt schaars en we moeten heel zuinig omgaan met de bestaande grondwaterbronnen en de langetermijnreserves in de diepere bodem. Op zich is geothermie een prima alternatieve bron van energie, maar als je daarmee de drinkwaterwinning in gevaar brengt, ben je niet goed bezig. Wij pleiten ervoor om bij ruimtelijke keuzes vroegtijdig met elkaar aan tafel te gaan zitten, waarbij het waterbelang expliciet wordt meegenomen in de afwegingen.'



Rob van Dongen (Brabant Water).

VAN DONGEN: 'VROEGTIJDIG AAN TAFEL ÉN WATER- BELANG MEENEMEN'

Minhas: 'De oproep is duidelijk en wat mij betreft worden bodem en water leidend bij ruimtelijke ordening, zoals ook vastgelegd in het regeerakkoord.'

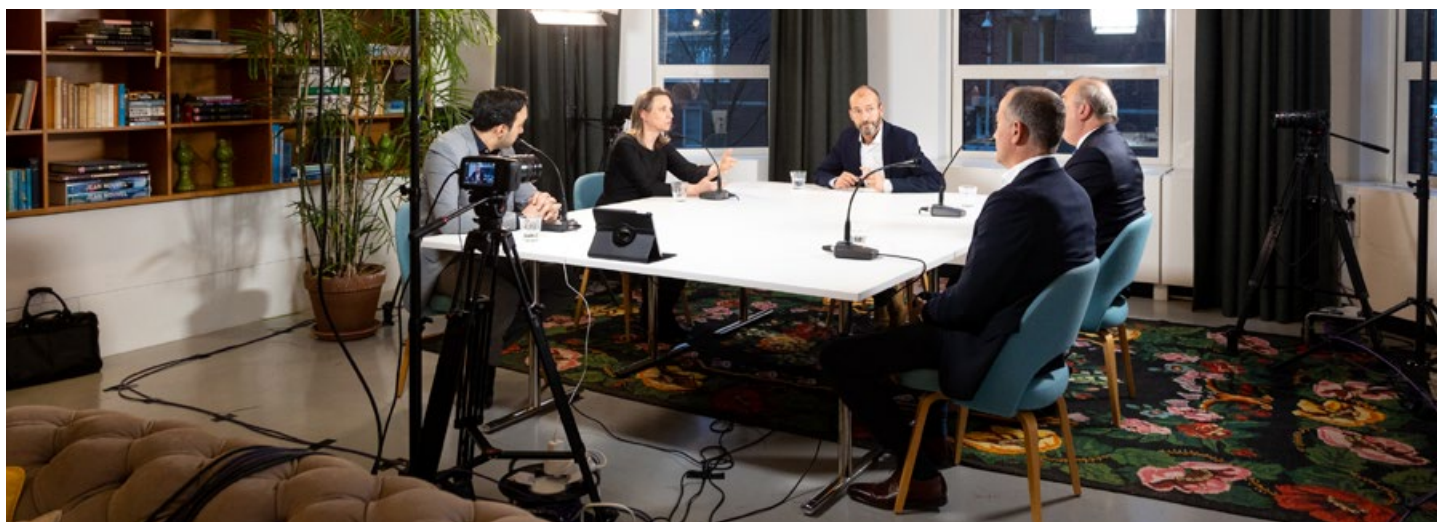
Kamerlid Bromet vroeg zich af tegen welke problemen de drinkwaterbedrijven nog meer oplopen, bijvoorbeeld door de landbouw of het onttrekken van grondwater door particulieren, en of hier niet meer centrale regie nodig is: 'Want in situaties van schaarste worden keuzes al snel politiek.'



Laura Bromet (GL).

BROMET: 'ZUINIGER OMGAAN MET WATER, LANGER VASTHOUDEN'

Hannema: 'In lange droge perioden zitten wij in Oost-Nederland óp en óver onze limieten. We lurken allemaal aan hetzelfde systeem: landbouw, natuur, industrie en drinkwatervoorziening strijden dan om hetzelfde schaarse grondwater. Steeds meer partijen gaan zelf putten slaan en we moeten meer grip op deze kleine onttrekkingen krijgen. Dan zou het goed zijn als er op een overkoepelend niveau meer regie zou zijn: we moeten in samenhang kijken hoe we met het watersysteem omgaan.'



Minhas: ‘De rijksoverheid kan ook niet alles regelen. Mijn oproep is dat de drinkwaterbedrijven dit – en ook de problematiek van deze kleine onttrekkingen – agenderen bij de gemeenten en provincies in hun werkgebieden.’

Bromet: ‘We kunnen sturen met regelgeving of belastingheffing. Nu is het zo dat je korting op de prijs krijgt, als je méér water gebruikt. Dat zou andersom moeten zijn, als prikkel om er zuiniger mee om te gaan. Sowieso vind ik dat drinkwater in Nederland te goedkoop is: de prijs weerspiegelt niet de grote waarde die het heeft.’



Jelle Hannema (Vitens).

HANNEMA: ‘MEER RUIMTE NODIG VOOR INVESTERINGEN’

Hannema: ‘Om ook in de toekomst voor alle toepassingen voldoende schoon water te kunnen produceren, zijn grote investeringen nodig. We moeten onze capaciteit uitbreiden wegens groei van de bevolking en de economie, we moeten oude leidingen vervangen, zuiveringen uitbreiden om nieuwe verontreinigingen te zuiveren en innoveren om de duurzaamheidsdoelen te halen. Maar door wetgeving is er een plafond aan het eigen vermogen dat we kunnen opbouwen om deze investeringen te financieren, de WACC. Wij pleiten er echt voor dat de drinkwaterbedrijven hier snel en structureel voldoende financiële ruimte voor krijgen.’

VAN DER VELDEN: ‘WATER MOET DE TOETS ZIJN’

Toekomst van ons drinkwater: Waterakkoord en watertransitie

In de laatste gespreksronde praatten Peter van der Velden (Vewin), Wim Drossaert (Dunea), Laura Bromet (GroenLinks) en Fahid Minhas (VVD) over de toekomst van ons drinkwater. Maar eerst reageerden ze op de stelling:

‘Goed drinkwater, 24/7 uit de kraan, lijkt vanzelfsprekend, maar is het niet. Daar is juist extra inzet voor nodig, óók van het nieuwe kabinet!’.

Van der Velden: ‘Volgens het regeerakkoord heeft deze regering het belang van water voldoende hoog op de agenda. Dat moet ook, want de urgentie is hoog. Water loopt als een blauwe draad door onze samenleving: de mensen, maar ook de natuur, de landbouw en de industrie kunnen niet zonder water. Wij pleiten daarom ook voor een Nationaal Waterakkoord, waarbij water leidend moet worden gemaakt bij de ruimtelijke ordening. Water vasthouden moet daarin een belangrijke plek krijgen.’

‘Haal alle betrokken partijen aan tafel, bespreek de concrete opgaven en kom tot actie, om te komen tot een robuust zoetwatersysteem, om problemen voor volgende generaties te voorkomen.’

MINHAS: ‘HET BEHALEN VAN DE KRW-DOELEN MOET ONS DOEL ZIJN’

Minhas: ‘Een Nationaal Waterakkoord is een interessante gedachte, ik herken veel van de geschetste problematiek. Ik zie ook de deadline van KRW op ons afkomen en dat moet ons doel zijn. De ambities van het coalitieakkoord komen nu samen met de actualisering van



Peter van der Velden (Vewin).



de Nationale Omgevingsvisie: water wordt leidend bij ruimtelijke ordening. De urgentie is duidelijk, de problematiek is ook breder dan alleen water, er is geld beschikbaar: we kunnen aan de slag.'

Van der Velden: 'Als er een ambitie is om 1 miljoen woningen te bouwen, moet je integraal kijken naar de positie van water, om problemen in de toekomst te voorkomen. Wij pleiten voor een breder perspectief op het thema 'water', mét een heldere actielijn. Water moet de toets zijn. Op dit moment zien wij daar nog weinig van terug in de politiek.'

DROSSAERT: 'NATIONAAL WATERAKKOORD KAN LOKALE OVERHEDEN HELPEN'

Drossaert: 'Er zijn de afgelopen jaren veel bevoegdheden gedecentraliseerd en daardoor ligt er veel op het bordje van regionale en lokale overheden. Hun belangenafwegingen worden steeds ingewikkelder en daarbij zouden de kaders van een Nationaal Waterakkoord kunnen helpen.'

Minhas: 'Ik herken de kaders en de versnippering. Daarom ben ik blij dat we nu een minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening hebben. Ik heb hem onlangs in de Kamer gevraagd hoe hij de KRW gaat betrekken bij de herziening van de Nationale

Omgevingsvisie en wie de regie neemt als we water en bodem leidend willen maken bij gebiedsontwikkeling. Binnenkort krijgen wij antwoord van hem en ik verwacht dat er dan duidelijkheid ontstaat, want dat is hard nodig voor dit soort grote problemen.'

Van der Velden: 'Ons water stroomt door het hele land en is de verbindende factor tussen de grote actuele opgaven: klimaat, energie, natuur, ruimtelijke ordening en woningbouw. Dat vraagt om centrale regie, vasthoudendheid én doorpakken! Dat is de oproep die wij doen aan de politiek.'

Bromet: 'Er gebeurt nu inderdaad te weinig. Iedereen is voor schoon water, maar zodra je bijvoorbeeld over de invloed van de landbouw of de industrie wilt praten, wordt de discussie politiek en betreft iedereen de schuttersputjes. Wat ons betreft, neem je als overheid elke beslissing in het licht van je doelen. We weten wat de opgaven zijn en waar we naartoe willen: daar moeten we nu naar gaan handelen!'

BROMET: 'DE DOELLEN ZIJN HELDER, NU TIJD VOOR ACTIE'

Ze besluit: 'De stikstofuitspraak is een eerste waarschuwing geweest, maar er zitten ook boetes uit Brussel aan te komen voor het niet-naleven van de KRW-regels. We moeten echt gaan zorgen voor een schoner milieu, voor onszelf en de generaties na ons.'